

ชื่อวิทยานิพนธ์	การรับรู้การเจ็บป่วยกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน
ผู้เขียน	นายเป็น รักเกิด
สาขาวิชา	พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลผู้ใหญ่)
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้การเจ็บป่วยกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ณ หอผู้ป่วยอายุรกรรมและหออภิบาลผู้ป่วยโรคหัวใจในโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้ จำนวน 5 แห่ง คือ โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลตรัง โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชและโรงพยาบาลยะลา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 90 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการรับรู้การเจ็บป่วย แบบสอบถามวิธีการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย (ค่าคะแนน 1-5) เครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเที่ยงของการวัดโดย แบบสอบถามการรับรู้การเจ็บป่วย ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.82 แบบสอบถามวิธีการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยหาความเที่ยงโดยการทดสอบซ้ำ (test-retest reliability) ได้ค่าความสอดคล้องของค่าคะแนนในการวัดซ้ำ (percent of agreement) เท่ากับ 0.92 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้การเจ็บป่วย เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ พบว่า

1.1 อาการที่เกี่ยวข้องกับโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ผลพบว่าผู้ป่วยรับรู้ว่ามีอาการเกิดขึ้นและอาการที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน (ร้อยละ 65.6) โดยรับรู้ว่ามีอาการแน่นหน้าอกมากที่สุด (ร้อยละ 95.6) รองลงมาคืออาการเจ็บหน้าอก (ร้อยละ 91.1) และรู้ว่าอาการแน่นหน้าอกเป็นอาการที่เกี่ยวข้องกับโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันมากที่สุด (ร้อยละ 63.3) รองลงมาคืออาการเจ็บหน้าอก (ร้อยละ 61.1)

1.2 สาเหตุของโรค พบว่า ผู้ป่วยรู้ว่าภาวะจิตใจเป็นสาเหตุของโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันมากที่สุด ($\bar{X} = 3.51, SD = 0.99$) รองลงมาคืออาการกระทำของตนเอง ($\bar{X} = 3.48, SD = 0.99$) ความเครียด ($\bar{X} = 3.40, SD = 1.10$) และ อาหาร ($\bar{X} = 3.18, SD = 1.17$)

1.3 ช่วงเวลาของการเป็นโรค พบว่า ผู้ป่วยรับรู้ว่าช่วงเวลาของการเป็นโรค
กล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันเป็นช่วงเวลานาน ($\bar{X} = 3.30, SD = 0.59$)

1.4 ผลกระทบจากการเจ็บป่วย พบว่า ผู้ป่วยรับรู้ว่าโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย
เฉียบพลันมีผลกระทบที่รุนแรง ($\bar{X} = 3.38, SD = 0.44$)

1.5 การรักษา/การควบคุมการเจ็บป่วย พบว่า ผู้ป่วยรับรู้ว่าโรคกล้ามเนื้อหัวใจ
ตายเฉียบพลันสามารถรักษาให้หายขาดได้หรือควบคุมได้ ($\bar{X} = 3.50, SD = 0.47$)

2. วิธีการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย พบว่า ผู้ป่วยใช้การรักษาด้วยตนเองมากที่สุด
(ร้อยละ 74.4) รองลงมาคือการรักษาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลอื่น
(ร้อยละ 64.8) การแสวงหาการรักษา/การปรึกษานักลากรในทีมสุขภาพ (ร้อยละ 53.3) และการ
พยายามอดทน/รอดูอาการ (ร้อยละ 48.6)

3. ระยะเวลาที่ใช้ก่อนมารับการรักษา พบว่า ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย
เฉียบพลัน ร้อยละ 66.7 ใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมง และมีเพียงร้อยละ 33.3 ที่ใช้เวลาน้อยกว่า 1
ชั่วโมง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเจ็บป่วยกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย
พบว่า การรับรู้อาการเกี่ยวข้องกับโรคมีความสัมพันธ์กับการไม่กล้าทำอะไรเพราะกลัวจะเสียชีวิต
อย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ($\chi^2 = 4.27, p < .05$) การรับรู้ผลกระทบมีความสัมพันธ์กับการไม่กล้าทำ
อะไรเพราะกลัวจะเสียชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($\chi^2 = 5.11, p < .05$) การรับรู้การ
รักษา/การควบคุมมีความสัมพันธ์กับการหวังหรือสวดมนต์ให้อาการนั้นหายไป อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 5.14, p < .05$) และ การรับรู้การรักษา/การควบคุมโรคมีความสัมพันธ์กับ
ระยะเวลาที่ใช้ก่อนมารับการรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 5.76, p < .05$)

Thesis Title	Illness Representations and Illness Responses in Patients Diagnosed with Acute Myocardial Infarction
Author	Mr Pen Rakkerd
Major Program	Nursing Science (Adult Nursing)
Academic Year	2006

ABSTRACT

This research aimed to study illness representations and illness responses in patients diagnosed with acute myocardial infarction. The sample consisted of 90 cases admitted in 5 center hospitals of Southern Thailand (Hadyai, Trang, Maharat Nakornsrihammarat, Surattanee and Yala hospitals). Data were collected using the following instruments: Demographic Data Questionnaire, Illness Perceptions Questionnaire (Weinman, et al., 1996) and Illness Response Strategies Questionnaire (Dracup & Moser, 1997). Perceptions were scored on scales of 1-5. All instruments were validated by a panel of experts. The reliability of the illness Perceptions Questionnaire was 0.82. The test-retest reliability of Illness Response Strategies questionnaire revealed a percentage agreement of 0.92. The data were analyzed using mean, standard deviation and chi-square test.

The research findings were as follows:

1. Illness representations were classified into 5 components:

1.1 Identity: Patients reported that they experienced chest discomfort (95.6%) and chest pain (91.1%). Patients perceived that chest discomfort was the symptom most associated with myocardial infarction (63.3%), followed by chest pain (61.1%).

1.2 Causes: Patients perceived that emotional stage ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.99$), behaviors ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.99$), stress ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 1.10$) and diet ($\bar{X} = 3.18$, $SD = 1.17$) were causes of acute myocardial infarction.

1.3 Time-line: Patients perceived that acute myocardial infarction would last for a long period of time ($\bar{X} = 3.30$, $SD = 0.59$).

1.4 Consequences: Patients perceived that acute myocardial infarction is a serious condition ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.44$).

1.5 Cure/controllability: Patients perceived that acute myocardial infarction is curable or controllable ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.47$).

2. Illness response strategies: Before seeking treatment most patients used self-treatment (74.4%), consulting family/asking someone (64.8%), consulting professional/seeking treatment at hospitals (53.3%), and wait and see (48.6%).

3. Time before seeking treatment: 66.7 percent of patients delayed more than 1 hour before seeking treatment from health professionals and 33.3 percent of patients delayed less than 1 hour before seeking treatment from health professionals.

4. Relationship between illness representations and illness responses: Identity was significantly associated with doing nothing because patients feared they would die ($\chi^2 = 4.27$, $p < .05$). Consequences were significantly associated with doing nothing because patients feared they would die ($\chi^2 = 5.11$, $p < .05$). Cure/controllability was significantly associated with hoping or praying that symptoms would go away ($\chi^2 = 5.14$, $p < .05$) and with time before seeking treatment ($\chi^2 = 5.76$, $p < .05$).